

BECOMING OF A YOUNG SCIENTIST AND THE ROLE OF A STUDENT SCIENTIFIC UNION**Basiuha I.**

Abstract. The aim of the article is to arrange conditions for effective education in the process of teaching of such a subject as obstetrics and gynecology, improving of the process of learning of the discipline and systematization of a specialist's knowledge. Students' participation in the student scientific union facilitates deeper acquisition of scientific knowledge, developing of clinical thinking, activation of education process; it has positive influence on students' professional development and improvement.

Arranging conditions for effective education by means of learning and analyzing of modern scientific and literary data will enable a future specialist to improve learning of the discipline Obstetrics and gynecology.

Students' participation in the student scientific union at the department of obstetrics and gynecology promotes the process of preparation of a scientific research which activates education process and contributes to students' further professional development.

Key words: clinical thinking, practical skills, students scientific union, scientific research.

*Рецензент – доц. Беляєва О. М.
Стаття надійшла 08.05.2019 року*

DOI 10.29254/2077-4214-2019-2-1-150-223-225

УДК 378.147+614.253.4

Кочержат О. І.

**ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА
У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ****ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)****oksana.kocherzhat@gmail.com**

Європейська система навчання в контексті з українською спрямована на формування та розвиток студентів як суб'єктів навчального процесу й спрямована на їхній саморозвиток та самоактуалізацію. В умовах браку часу аудиторної роботи, інтенсифікація самостійного вивчення матеріалу є метою дидактики сучасного навчального процесу [1]. Підвищити ефективність та значимість самостійної підготовки студента дозволяє індивідуальна самостійна робота студента. Це зумовлено тим, що типовим навчальним планом передбачено проведення самостійної роботи та її окреме оцінювання, що означає контрольованість навчального процесу. Це в свою чергу допомагає краще опанувати навчальний матеріал з можливістю більш поглибленого його вивчення. Крім того, студент може самостійно планувати вид та обсяг роботи. Відповідно до робочих навчальних програм клінічних дисциплін для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, впроваджуються різні види самостійної роботи, такі як наприклад участь в науковому гуртку кафедри, участь в наукових дослідженнях кафедри, участь в конференціях у формі публікацій тез доповідей, доповіді з предмету на науково-практичних конференціях, участь в олімпіадах з предмету, призові місця на конференціях (олімпіадах); підготовка рефератів, чергування в стаціонарі, участь в операціях [2].

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, який дозволяє студенту самостійно опрацювати практичне питання, тему, вирішити ситуаційне завдання на основі знань отриманих з підручників, книг, лекцій, практичних чи семінарських заняттях. Відповідно до Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, самостійна робота студентів (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час. Навчальний час, відведений для СРС, регламентується робочим

навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студентів, відведеного для вивчення конкретних дисциплін [1].

На думку деяких дослідників (Архангельський С.І.) СРС – це самостійний пошук інформації, набуття знань та використання їх для розв'язання навчальних наукових та самостійних завдань. Молібог О.Г. вважає, що СРС – це діяльність, яка складається з багатьох елементів, таких як творчого сприйняття і осмислення навчального матеріалу в ході лекції, підготовці до занять, екзаменів та заліків. СРС, наприклад, за твердженням Нізамова Р.А. може бути різновидом індивідуальної, групової, пізнавальної діяльності студентів на заняттях або в позааудиторний час без безпосереднього керівництва, але під наглядом викладача [3].

Саме викладач бере безпосередню участь в організації СРС, створюючи відповідні умови або формуючи фактори, які діють у навчальному процесі та впливають на сам процес навчання та його результат. Самостійна робота може здійснюватися за допомогою використання методичних вказівок або безпосередньо під контролем викладача за допомогою проведення консультаційних бесід. Ефективність організації СРС багато в чому визначається методичним забезпеченням. Усе методичне забезпечення, що постійно розробляється кафедрами, можна умовно поділити на чотири групи [4].

Перш за все методичні рекомендації можуть бути організаційного характеру. Такі методичні рекомендації містять в собі структуру та зміст навчального курсу, плани навчальних занять, рекомендації щодо організації СРС, відображаються терміни виконання індивідуальних завдань і форми контролю знань. Існують ще такі методичні рекомендації для СРС, в яких практичне застосування теоретичного матеріалу розглядається на прикладі розв'язання задач або

виконання вправ, що більше підходить для технічно математичних ВУЗів. Методичні вказівки можуть бути розроблені для лабораторних робіт і практикумів, практичних занять та написання курсових робіт. Четвертий тип методичних вказівок до проведення СРС – це програмно-педагогічні засоби навчального та контролюючого характеру [5].

Самостійна робота несе наступні функції: пізнавальну, самоосвітню, прогностичну, коригувальну, виховну. Пізнавальна функція реалізується через засвоєння студентом систематизованих знань з дисципліни. Самоосвітня функція забезпечує формування вмінь і навичок студентів, їх самостійного відновлення та креативного застосування. Прогностична функція зумовлює набуття студентами вміння вчасно передбачити та оцінити як можливий результат, так і саме виконання завдання. За допомогою коригувальної функції студент вчасно коректує свою діяльність. Самостійність студента формує виховна функція [4,5].

Літературні джерела виділяють такі види самостійної роботи: пізнавальну, самоосвітню, прогностичну, коригувальну, виховну.

До принципів організації самостійної роботи відносять регламентацію всіх самостійних завдань за обсягом і часом; забезпечення умов самостійної роботи студентів та управління цією роботою.

Процес засвоєння вмінь і навичок СРС відбувається на ґрунті певних закономірностей, які проявляються в таких об'єктивних результатах, як інтерес, схильність, здібність особистості, так і в суб'єктивних формах, які полягають у виборі раціональних методів її організації.

Дидактичні цілі переслідують наступні типи СРС. Одним із таких типів є формування в студентів умінь виявляти в зовнішньому плані, те що від них вимагають, при наданні їм алгоритму діяльності. Пізнавальна діяльність студента полягає в розпізнаванні об'єктів даної сфери знань при повторному сприйнятті інформації. Самостійна робота такого типу передбачає використання роботи з підручником чи лекцією. Другий тип СРС зумовлює формування знань-копій і знань, що дозволяють розв'язати типові задачі. Пізнавальна діяльність студента полягає у відтворенні та зміні структури і змісту раніше засвоєної інформації. До такого типу СРС відносяться окремі етапи лабораторних робіт і практичних занять, курсові проекти, а також підготовлені домашні завдання, які містять пояснювальну записку з алгоритмом дій. Третій тип СРС передбачає розв'язання нетипових задач. Пізнавальна діяльність студента зводиться до накопичення та прояві нового для нього досвіду діяльності на ґрунті засвоєння раніше формалізованого досвіду дій за вже відомим алгоритмом. Завдання такого типу передбачають пошук, формування та реалізацію ідеї розв'язання. До цього типу СРС відносять курсові та дипломні роботи, ділові ігри. Четвертий тип – це творча робота студента. Пізнавальна діяльність студента зводиться до глибокого вивчення досліджуваного об'єкта, у встановленні нових зв'язків і відношень, що необхідно для виявлення невідомих раніше принципів та ідей [6].

Даний тип СРС виконується при виконанні завдань науково-дослідницького характеру, участь у наукових гуртках та студентських об'єднаннях, участь

студентів у розробці науково-дослідницьких тем кафедр університетів. Самостійна робота вважається високоефективною в тому випадку, якщо вона досягла наступних результатів. Коли студент проявляє самостійне, творче мислення, уміє користуватися своїми знаннями, синтезує знання з ряду тем, вільно справляється з практичними завданнями, повністю засвоює програмний матеріал, уміє застосувати основні положення, принципи та теорії, глибоко вивчив першоджерела та оволодів навиками самостійної роботи [1,4].

Згідно наскрізної робочої програми «Внутрішня медицина у тому числі інфекційні хвороби та епідеміологія, клінічна фармакологія» для спеціальності «221 Стоматологія», яка складена для студентів 3, 4 курсів стоматологічних факультетів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації на основі типової програми «Внутрішня медицина (у тому числі інфекційні хвороби та епідеміологія, клінічна фармакологія) (2018) та навчального плану на 2018 рік для навчання за модульнорейтинговою системою другого (магістерського) рівня вищої освіти Галузі знань 22 «Охорона здоров'я» передбачено 70 годин СРС. Згідно даної робочої програми СРС включає в себе підготовку до практичного заняття, шляхом опрацювання тем, які не входять до заняття і виведені на самостійне вивчення, оволодіння практичними навиками з запропонованого переліку, курацію хворого з письмовим обґрунтуванням діагнозу та написання фрагменту навчальної історії хвороби, доповідь реферату на практичному занятті, доповідь на клінічних конференціях кафедр, доповідь історії хвороби хворого на практичному занятті, написання тез, статей [2]. В даному випадку самостійна робота несе пізнавальну, самоосвітню, прогностичну функції.

Для організації самостійної роботи з дисциплін «Внутрішня медицина у тому числі інфекційні хвороби та епідеміологія, клінічна фармакологія» використовують такі принципи: регламентацію всіх самостійних завдань за обсягом і часом; забезпечення умов самостійної роботи студентів та управління цією роботою. Згідно дидактичних цілей СРС по відповідній дисципліні відноситься до четвертого типу, що передбачає глибоке вивчення досліджуваного об'єкта, встановлення нових зв'язків і відношень [3].

Висновок. Отже, самостійна робота студентів – це специфічний вид навчання, головною метою якого є формування самостійності суб'єкта, що навчається, формування його вмінь і знань та навичок, здійснюється через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Організація і забезпечення необхідних умов для здійснення самостійної роботи студентів є важливим у підготовці високо кваліфікованого спеціаліста, який зможе себе реалізувати як в практичній медицині так і в науковій діяльності.

Література

1. Burianov OA, Zadnichenko MO, Hrek VP. Kredytno-modulna systema u vykladanni travmatolohii ta ortopedii v systemi vyshchoi medychnoi osvity. Litopys travmatolohii ta ortopedii. 2012;1-2:260-1. [in Ukrainian].
2. Virstiuk NH, redaktor. MOZ Ukrainy Vyshchyi derzhavnyi navchalnyi medychnyi zaklad Ukrainy Ivano-Frankivskiy natsionalnyi medychnyi universytet. Kafedra vnutrishnoi medytsyny stomatolohichnogo fakultetu im. profesora M.M. Berezhnyskoho; kafedra infektsiinykh khvorob ta epidemiolohii. Navch.-metod. kompleks vnutrishnia medytsyna u tomu chysli infektsiini khvoroby ta epidemiolohiia, klinichna farmakolohiia «221 Stomatolohiia». 2018;25-7. [in Ukrainian].
3. Ortynskyi VL, redaktor. Pedahohika vyshchoi shkoly: navch. posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv. Kyiv: Tsentр uchbovoi literatury; 2009. 472 s. [in Ukrainian].
4. Ilnytska OM, Rozhko MM, Kosenko SV, Pelekhan LI, Kateryniuk Vlu. Optymizatsiia navchalnogo protsesu u pidhotovtsi likariv-interniv-stomatolohiv. (Povidomlennia 6. Metodolohichne zabezpechennia efektyvnosti navchalnogo protsesu zasobamy ta zakhodamy navchannia protiahom 2007-2011 rokiv). Halytskyi likarskyi visnyk. 2012;19;4:105-8. [in Ukrainian].
5. Litvinchuk SB. Suchasni pidkhody do orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv u vyshchii shkoli [Internet]. 2012. s. 65-9. Dostupno: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2012/199-187-11.pdf>
6. Shumskyi OL. Shliakhy aktyvizatsii samostiinoi roboty studentiv. Naukovi zapysky. 2016;147:180-3. [in Ukrainian].

ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Кочержат О. І.

Резюме. У статті обговорена тема важливості самостійної роботи студента у вищих медичних навчальних закладах, зокрема на терапевтичних кафедрах. Проаналізовано структуру, функції і типи самостійної роботи. Доведено важливу роль викладача в проведенні самостійної роботи та особливість і види методичних рекомендацій для її проведення. Проведено паралелі між структурою, функцією і типами самостійної роботи, яку використовують на терапевтичних кафедрах у вищій медичній школі.

Ключові слова: самостійна робота, болонський процес, медицина.

ОСОБЕННОСТИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТА В ВЫСШЕЙ МЕДИЦИНСКОЙ ШКОЛЕ

Кочержат О. И.

Резюме. В статье обсуждена тема важности самостоятельной работы студента в высших медицинских учебных заведениях, в частности на терапевтических кафедрах. Проанализированы структура, функции и типы самостоятельной работы. Доказано важную роль преподавателя в проведении самостоятельной работы, а также особенность и виды методических рекомендаций для ее проведения. Проведены параллели между структурой, функцией и типами самостоятельной работы, которую используют на терапевтических кафедрах в высшей медицинской школе.

Ключевые слова: самостоятельная работа, болонский процесс, медицина.

FEATURES OF STUDENTS INDEPENDENT WORK AT A HIGHERMEDICAL SCHOOL

Kocherzhat O. I.

Abstract. The European system of education in the context of Ukrainian one is aimed at the formation and development of students as subjects of the educational process and aims at their self-development and self-actualization. To increase the efficiency and significance of self-training of students an individual independent work is designed.

According to the working curriculum of clinical disciplines for students of higher medical educational institutions of III-IV accreditation levels, various types of independent work are introduced, such as participation in the scientific researches of the department, participation in conferences in the form of publication of abstracts or reports, duty in hospital, participation in operations.

Independent work is a type of mental activity that allows the student to independently process a practical question, a topic, solve a situational task based on knowledge obtained from textbooks, books, lectures, practical or seminary classes. The teacher takes direct part in the organization of students independent work, creating the appropriate conditions or forming factors that act in the educational process and affect the process of learning itself and its outcome. All methodological support, which is constantly being developed by the departments, includes the structure and content of the training course, plans for training sessions, recommendations for the organization of students independent work, reflects the timing of individual tasks and forms of knowledge control.

For the organization of independent work on disciplines «Internal medicine, including infectious diseases and epidemiology, clinical pharmacology» the following principles are used: the regulation the time and amount of all independent tasks; providing conditions for students independent work and managing this work.

The organization and providing of the necessary conditions for students independent work is important in the preparation of a highly skilled specialists who can implement himself both in practical medicine and in scientific activity.

Key words: independent work, Bologna process, medicine.

*Рецензент – проф. Білаш С. М.
Стаття надійшла 08.05.2019 року*